

Läs mer om
värdlandsstöd
på mcf.se/vls

Var förberedd när hjälpen kommer

Praktisk planering av fysiska platser

För att underlätta ett snabbt och effektivt mottagande av internationella civila aktörer behövs en hel del förberedelser. En del är att i förväg ha identifierat ankomst- och avreseplatser samt ha en plan för mottagningsplats, samordningscenter och basläger.

Syftet med förberedelserna är att underlätta och samordna ankomsten så att de internationella civila aktörerna utan dröjsmål kan bidra till pågående hantering av en samhällsstörning.

mcf.se

Publikationsnummer: MCF0116 – maj 2026 | Tidigare utgiven: MSB2589 – maj 2025
Produktion: Advant

Fysiska platser

Ankomstplats

- Gränspassage.
- Tullhantering.
- Samverkansperson.

Basläger

- Boende.
- Materielvård.
- Återhämtning.

Mottagningsplats

- Registrering.
- Kontaktetablering.
- Informationsförmedling.

Avreseplats

- Avregistrering.
- Tullhantering.
- Gränspassage.

Samordningscenter

- Funktion för samordning.
- Plattform för samarbete.
- Länk mellan aktörer.

Ankomstplats

Mottagande land (värdlandet) ska i förväg identifiera lämpliga ankomstplatser (Point of Entry) via land, luft och hav för inkommande internationella civila aktörer och/eller donationer. Ankomstplatserna bör möjliggöra en smidig gränspassage via järnväg, väg, flygplats eller hamn.

Identifierade ankomstplatser sammanställs i ett dokument där även kontaktuppgifter, översiktlig beskrivning av platsens faciliteter och praktisk information framgår. Ankomstplatserna ska vara kända av nationella aktörer och behöver vara bemannade. Ofta upprättas mottagningsplatser (se nedan) i direkt anslutning till gränspassagen. Går inte det ska en samverkansperson ta emot de internationella civila aktörerna. Medför aktörerna stora mängder utrustning och materiel krävs både uppställnings- och lagerytor. Vidare kan även skydd och bevakning behöva tillhandahållas.

Följande aktiviteter kan genomföras vid ankomstplatsen:

- gränspassage
- tullhantering
- eventuell tilldelning av samverkansperson.

Mottagningsplats

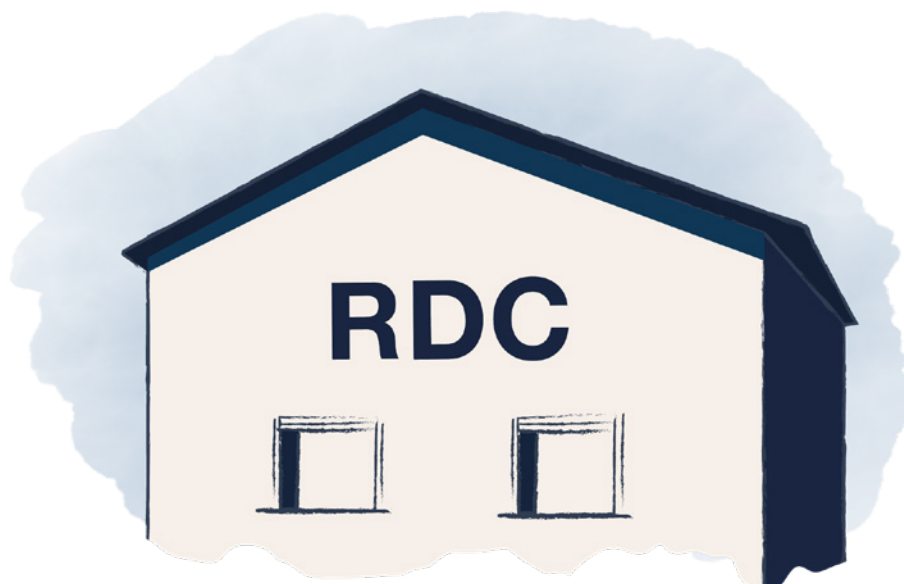
De internationella civila aktörerna ska tas emot vid en mottagningsplats (Reception and Departure Center, RDC). Där registreras inkommande personal, materiel och utrustning. Även mottagningsplatserna identifieras lämpligen i förväg om de inte är samlokaliserade med ankomstplatsen. Samlokaliserade ankomst- och mottagningsplatser bör eftersträvas eftersom det underlättar samverkan mellan inkommande internationella och nationella aktörer vid gränspassagen. Samlokalisering är särskilt viktigt om aktören kommer utan egna fordon, exempelvis vid flygplatser.

Vid mottagningsplatsen förmedlar värdlandet kontaktuppgifter, färdvägar och logistiska lösningar som exempelvis boende. Mottagningsplats behöver vara skyltad och ha gott om plats, både för uppställning av fordon och utrustning, samt för registrering och information. Mottagningsplatsen bör vara utrustad med sambandsmöjligheter (telefoni, wifi) samt vid behov möjlighet till skydd och bevakning.

Om de internationella civila aktörerna består av större grupper behöver det även finnas en uppehållsplats för personal. Personalen kan även behöva utrymme att samlas i för genomgång innan vidare transport till insatsområdet.

Följande aktiviteter kan genomföras vid mottagningsplatsen:

- registrera de internationella civila aktörerna, materiel och utrustning samt kontaktuppgifter
- etablera kontakt med relevanta nationella aktörer
- förmedla diverse relevant praktisk information (beror på sammanhanget, men exempelvis berörda aktörer, lägesrapport och kartunderlag)
- organisera transport/transportplanering till insatsområde
- tilldela samverkansperson.

Samordningscenter

Ett samordningscenter (On-Site Operations and Coordination Center, OSOCC) upprättas i nära anslutning till insatsområdet och/eller den aktör som leder hanteringen. Samordningscentret kan antingen integreras i den operativa insatsledningen, eller upprättas separat, beroende på omfattningen av den inkommande hjälpen. Samordningscentrets syften är att:

- tillhandahålla en funktion för inriktning och samordning av internationella hjälpinsatser på platsen för en samhällsstörning
- tillhandahålla en fysisk plattform för samarbete och samordning mellan olika internationella aktörer vid en samhällsstörning
- fungera som en länk mellan internationella civila aktörer och värdlandets myndigheter.

Det är alltså i samordningscentret de internationella resurserna samordnas, där får de sina uppdrag och där lämnar de lägesrapporter och egna behovsfrågningar.

Följande aktiviteter kan genomföras vid samordningscentret:

Samordning av aktörer och resurser genom att

- klargöra aktörernas samordningsbehov och vad som ska uppnås genom samordningen
- upprätthålla lägesbild
- informera nyanlända aktörer och besökare
- tillhandahålla aktörsbeskrivning över involverade parter (vem gör vad var)
- kontinuerligt dokumentera och följa upp verksamheten
- kontinuerligt utvärdera och utveckla samordningsprocessen.

Basläger

De internationella civila aktörerna behöver ett basläger (Base of Operations, BoO) att bo, vila och förvara sin utrustning i. Boendefrågan samverkas med lokala aktörer. Inför ankomst behöver baslägret vara identifierat och förberett. Det ligger med fördel i närheten av insatsområdet för att undvika långa transporter och ge goda möjligheter till återhämtning. Att löpande utföra vård och underhåll av både materiel och utrustning kan också behövs, även då är närheten mellan insatsområdet och BoO en fördel.

I Sverige kan boende för inkommande civila aktörer sannolikt lösas genom hotell, vandrarhem, idrottshallar och liknande. Beroende på situationen kan baslägret behöva skydd och bevakning. Ibland medför de internationella civila aktörerna egna boendelösningar, exempelvis tält, och ibland också egen sanitetsutrustning. Aktörsegna boendelösningar ska om möjligt hänvisas till idrottsplatser eller liknande, med möjlighet att nyttja befintliga duschar och toaletter. Om inte sådana platser finns tillgängliga, behöver baslägret förses med färskvatten och möjlighet att omhänderta spillvatten/avloppsvatten.

Följande aktiviteter kan genomföras vid baslägret:

- boende, vila och återhämtning
- materielvård och -underhåll
- avfallshantering.

Avreseplats

Avreseplatsen (Departure Centre) kan vara samma som ankomstplats, men inte nödvändigtvis. Vid avreseplatsen genomförs i stort samma aktiviteter som vid ankomstplatsen men i omvänd ordning. Identifiering och beslut om avreseplats bör göras bilateralt mellan värdlandet och sändande länder/organisationer för att säkerställa den mest kostnadseffektiva och smidiga rutten.

Följande aktiviteter kan genomföras vid avreseplatsen:

- eventuell avtackning som inte redan omhändertagits
- avregistrering av samtliga personella och materiella resurser vid avresa/utresa från landet
- hantering av eventuell efterskönt materiel och donationsadministrering som inte redan omhändertagits
- hantering av eventuella kvarstående ekonomiska frågor
- tullhantering
- gränspassage.

Referenser

European Commission Recommendation – EU Host Nation Support Guidelines.